

ÉSZREVÉTELEK NÉHÁNY, A SZÓJÁN ELŐFORDULÓ PIKNÍDIUMOS GOMBÁHOZ

KÖVICS GYÖRGY¹ - GRUYTER, J. DE²

¹Agrártudományi Egyetem, Növényvédelmi Tanszék, Debrecen

²Dutch Plant Protection Service, Wageningen

A szója piknidiumos gombáinak jelentősége és névhasználati problémái miatt vizsgálataink ezek taxonómiájának tisztázására irányultak. Különösen a *Phoma* és *Ascochyta* fajok tekintetében mutatkozik nagyfokú bizonytalanság, minthogy ezek identifikálása különösen komplikált. A szójáról ezideig az *Ascochyta sojaecola* Abramov, *Ascochyta glycine* Miura, *Ascochyta sojae* Miura, *Ascochyta spp.*, valamint a *Phoma exigua* Desm. var. *exigua* (soktápnövényű faj, több mint 100 szinonimmal) kerültek a világ különböző részein leírásra. Néhány szerző az *Ascochyta sojaecola* Abramov - ot önálló fajnak tekinti, míg mások úgy gondolják, hogy ez a faj a *Phoma exigua* Desm. var. *exigua* Sacc. szinonimja, anélkül, hogy a típusanyagot tanulmányozták volna. A *Phoma* és *Ascochyta* fajok identifikálására általánosan elfogadott módszert alkalmaztunk és megvizsgáltunk több mint 30 piknidiumos gombaizolátumot, melyek a szója növényekről és magvakról származtak. A morfológiai adatokon alapuló gomba identifikáció megerősítésére kiegészítő észteráz izoenzim vizsgálatokat végeztünk (PhastSystem mikrogél elektroforézis). Elvégeztük továbbá az *Ascochyta sojaecola* I.N. Abramov gyűjtötte (1931) eredeti herbáriumai anyagainak (Szentpétervár) vizsgálatát, továbbá a gomba első európai (N.O. Frandsen, Németország) megtalálójának (1953) a CBS gyűjteményében elhelyezett élő gomba anyagát. Ezek alapján a következő fontosabb megállapítások tehetők: a referencia izolátumokkal összehasonlítva identifikáltuk a *Phoma exigua* var. *exigua*, *Phoma pinodella* és az *Ascochyta sojicola* gombákat (a névben az "i" használata a nemzetközi szabályok alkalmazásával került megváltoztatásra), melyek közül az előbbi kettő szóján való előfordulása Magyarországon új és még nem publikált. Az *Ascochyta sojicola* önálló faj, amely nem azonos a *Phoma exigua* var. *exigua*-val. A három faj okozta szimptómák hasonlósága miatt tüneti elkülönítésük nem lehetséges, morfológiai sajátosságai, tenyészbélyegeik, valamint észteráz izoenzim analízisük alapján különbözőségük azonban nyilvánvaló. Az *Ascochyta glycine* Miura, valamint az *Ascochyta sojae* Miura státuszának tisztázása eredeti herbáriumai anyagok, valamint élő gomba hiányában nem lehetséges.